

V. E. SCHWAB

VICIOUS

V. E. ŠVĀBA

ĻAUNESTĪBA

IZDEVNIECĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111(73)-3

Šv020

V. E. Schwab

Vicious

Copyright © 2013 by Victoria Schwab

The moral right of the author has been asserted.

All rights reserved.

Translation copyright © 2019

Šis ir daiļliteratūras darbs. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autora iztēles auglis. Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt bez apgāda rakstiskas atļaujas ir aizliegts.

Izdevniecība Prometejs

SIA "Prometejs AB", Tīlta ielā 20, Rīgā

www.prometejs.lv

No angļu valodas tulkojis Uldis Šēns

Redaktore Ilze Jansone

© Tulkojums latviešu valodā, izdevniecība "Prometejs"

ISBN 978-9934-553-42-4

Grāmata iespiesta SIA "Jelgavas tipogrāfija"

“Dzīve savā būtībā nav vis cīņa starp labo un ļauno, bet starp
ļauno un vēl ļaunāko.”

Josifs Brodskis

1

ŪDENS, ASINIS UN CIEŠĀKAS SAITES

I

IEPRIEKŠĒJĀ NAKTS

MERITAS KAPSĒTA

VIKTORS sakārtoja uz pleca lāpstas un piesardzīgi pārkāpa pāri vecai, daļēji zemē iegrimušai kapa kopīņai. Tik tikko skarot kapakmeņus, garā mēteļa stūri viegli plandījās, kamēr tā īpašnieks soļoja cauri Meritas kapsētai un klusītēm dungoja. Melodija izgausa tumsā kā liega vēsmiņa. To dzirdēdama, Sidnija, kura vilkāš vīrietim nopakaļ, tērpusies savā pārāk prāvajā mētelī, varavīksnes krāsu legingos un ziemas zābakos, nodrebinajās. Abi kā rēgi lavierēja gar kapavietām, abiem bija gaiši mati un āda, viņi varētu uzdoties par brāli un māsu vai, iespējams, par tēvu un meitu. Radniecības saites gan abus nevienoja, tomēr līdzība nenoliedzami izrādījās parocīga — galu galā, neklājās taču vaļsirdīgi atzīt, ka pirms dažām dienām Viktors meitēnu, lietū izmirkušū, savācis ceļmalā. Viņš pats bija nupat izbēdzis no cietuma. Viņa nupat bija tikusi sašauta. Liktenīga ceļu krustošanās — tā vismaz šķita. Īstenībā tikai Sidnijas dēļ Viktors bija sācis ticēt liktenim.

Viņš rimās dungot, viegli atspiedās ar zābaka purngalu pret kapakmeni un pētīja tumsu — ne tik daudz ar acīm, drīzāk ar ādu, precīzāk, ar to, kas lodāja zem ādas, savijies ar asinsriti. Viņš gan bija pārstājis dungot, taču sajūtas nezuda — liegā elektrizētā sanoņa nerimās, un tikai Viktors pats varēja to dzirdēt, sajust un iztulkot. Sanoņa ļāva noprast, vai tuvumā kāds ir.

Sidnija vēroja vīrieti vieglītēm saraucam pieri.

“Vai esam vieni?” viņa pavaicāja.

Viktors samiedza acis, drūmā izteiksme pagaisa, un sejā atkal iegūla rāmais miers, kādu viņš allaž izstaroja. Kurpe noslidēja no kapakmens.

“Tikai mēs un mirušie.”

Lāpstas klusiņām klaudzēja Viktoram uz pleca, un abi devās kapsētas centrālās daļas virzienā. Sidnija paspēra granīta gabalu, kas bija atlūzis no kāda senāka kapakmens. Vienā pusē varēja redzēt iegravētus burtus, kādu nepilnu vārdu. Viņa gribēja zināt, kas tur bijis rakstīts, bet atlūza jau bija ieripojusi apstādījumos, un Viktors raitā soli virzījās starp kapavietām. Meitene skriešus viņu panāca, pa ceļam vairākkārt teju paklupdama uz sasalušās zemes. Tobrīd vīrietis jau bija apstājies un vērās uz kādu kapavietu. Svaigi rakto kopiņu sedza smilšu uzkalns, un zemē bija iedzīts pagaidu krusts, kuru laika gaitā aizvietos ar iegravētu kapakmeni.

Sidnija viegli iekunkstējās, un šim neomulības cauraustajam vaidam nebija nekāda sakara ar dzelošo saltumu. Viktors pameta skatienu pāri plecām, apveltīdams meiteni ar greizu smaidu.

“Saņemies, Sida!” viņš nevērīgi izgrūda. “Būs jautri.”

Vaļširdīgi runājot, arī Viktors nebija īpaši iemīļojis kapsētas. Viņam nepatika mirušie — galvenokārt tālab, ka tos nekādi nevarēja ietekmēt. Turpretim Sidnijai mirušie nepatika pilnīgi pretēja iemesla dēļ — viņa tos spēja ietekmēt visai spēcīgi. Viņa turēja rokas cieši sakrustotas uz krūtīm un ar cimdoto ikšķi berzēja augšdelmā vietu, kurā bija trāpījusi lode. Tas sāka kļūt par uzmācīgu ieradumu.

Viktors iegremdēja zemē vienu no lāpstām. Otru viņš pasvieda Sidnijai, kura laikus paguva atraisīt sakrustotās rokas, lai to noķertu. Lāpsta bija teju meitenes augumā. Līdz trīspadsmitajai dzimšanas dienai viņai bija atlikušas dažas dienas, un savam vecumam — pilniem divpadsmit gadiem un vienpadsmit mēnešiem — Sidnija Klārka bija sīka. Meitene allaž bijusi maza auguma, turklāt fakts, ka kopš nāves dienas viņa bija pastiepusies labi ja collu, īpaši neko nomainīja.

Viņa pacilāja lāpstu un saviebās, juzdama tās smagumu.

“Tu taču smeijies par mani, ja?” viņa izmeta.

“Jo ātrāk raksim, jo drīzāk tiksīm mājās.”

Tās nebija gluži īstas mājas, bet gan viesnīcas numurs, kur glabājās Sidnijas zagtās drēbes, Miča šokolādes piens un Viktora papīri, taču tas nebija galvenais. Šajā brīdī mājas varēja būt jebkas, tikai ne Meritas

kapsēta. Nopētījusi kapu, Sidnija satvēra ciešāk lāpstas koka kātu. Viktors jau bija uzsācis rakšanu.

“Ja nu...” viņa viegli norīstījās. “..Ja nu nejauši pamostas arī citi?”

“Tas nenotiks,” noteica Viktors. “Bet tu koncentrējies uz šo kapu. Turklāt...” viņš pacēla galvu un uz brīdi pārtrauca rakt. “Kopš kura laika tu baidies no liķiem?”

“Es nebaidos,” viņa atcirta pārāk strauji un tik sparīgi, kā ierasts jaunākajai mātai. Viņa tāda reiz bija. Tikai ne Viktora māsa.

“Paraugies uz to šādi,” viņš meiteni ķircināja, nobērdams zālē zemes čupiņu. “Ja tev tiešām gadīsies viņus uzmodināt, tie nekur netiks. Tagad roc!”

Sidnija paliecās uz priekšu un, īsajiem, gaišajiem matiem krītot acīs, ņēmās rakt. Abi darbojās tumsā, un klusajā gaisā skanēja vienīgi Viktora iedungošanās un lāpstu radītie būkšķi.

Bum.

Bum.

Bum.

II

PIRMS DESMIT GADIEM

LOKLENDAS UNIVERSITĀTE

VIKTORS vilka vienmērīgu, taisnu melnu svītru pāri vārdam “brīnums”.

Apdrukātais papīrs bija gana biezs, lai tinte neizsūktos cauri — tikai jāielāgo, ka marķieri nedrīkstēja pārāk stipri piespiest. Pārstājis zīmēt, viņš pārslasīja mainīto tekstu un novaikstījās, mugurai sajuzdams piespiežamies Loklendas Universitātes kaltās dzelzs žoga aso rotājumu. Augstskola lepojās ar vidi, kurā jaucās ārpilsētas klubiņa un gotikas stilā ieturētas muižas stils, taču — kaut arī smalki izrotātais Loklendas iežogojums gan tiecās raisīt iespaidu par universitātes ekskluzīvo dabu un Vecās pasaules estētiku, tomēr patiesībā bija vieniīgi pretenciozs un smacējošs. Viktoram tas atgādināja eleganti veidotu krātiņu.

Viņš sagrozījās un iekārtoja grāmatu uz ceļgala ērtāk, pabrīnīdamies par tās svaru, un nerima virpināt marķieri pirkstos. Tā bija pašpalīdzības grāmata, jaunākā un jau piektā darbu ciklā, kuru izdevuši pasauleslavenie doktori Veili. Tie paši Veili, kuri patlaban apbraukāja pasauli grāmatas reklāmas tūrē. Tie paši Veili, kuri bija izbrīvējuši savos saspringtajos grafikos gana daudz laika, lai radītu Viktoru — un tas bija vēl pirms tam, kad viņi bija kļuvuši par “pašapziņas celšanas guru” un bestselleru autoriem.

Ar iekšēji pašķirstījis lapas, viņš atrada sava jaunākā projekta sākumu un ķērās pie lasīšanas. Pirmo reizi dzīvē jauneklis neizkropļoja Veilu grāmatu tikai prieka pēc. Nē, par to pienācās kredītpunkti. Viktoram nevilus izlauzās smaids. Sašvīkājot vecāku darbus un noīsinot daudzvārdīgās nodaļas par pašapziņas celšanu līdz vienkāršiem satraucoši iedarbīgiem

vēstījumiem, viņš izjuta milzīgu lepnumu. Jau vairāk nekā desmit gadus viņš izklaidējās ar Veilu grāmatu izkropļošanu, un šī aizraušanās gan bija samērā darbietilpīga, tomēr sagādāja iepriecinājumu, taču vēl pirms nedēļas to nevarēja uzskatīt par lietderīgu, vismaz ne saistībā ar mācību novērtējumu. Pagājušā nedēļā pusdienu starpbrīdī Viktors bija atstājis savu jaunāko projektu mākslas studijā — Loklendas Universitātē māksla bija obligāts mācību priekšmets, un pat topošie ārsti un zinātnieki nevarēja no tā izvairīties. Atgriezies pēc grāmatas, viņš bija sastapis pasniedzēju ar skatienu urbjamies grāmatā. Pūsis jau gaidīja pārmetumus, lekciju par literatūras un kultūras izķemošanu vai varbūt par papīra izniekošanu. Taču pasniedzējs literatūras iznīcināšanu bija uztvēris kā mākslas darbu. Viņš pats bija sniedzis skaidrojumus, aizpildot pārsvītrotās vietas ar vārdiem “izpausme”, “identitāte”, “atrasta māksla”, “pārveidošana”.

Viktors tikai māja ar galvu un piedāvāja vārdu “pārrakstīšana” — ideālu noslēgumu pasniedzēja sarakstam. Tādējādi dzima viņa pēdējā gada mākslas kursa darba tēma.

Marķieris sīkdams izveidoja kārtējo svītru un izdzēsa vairākus teikumus lappuses vidū. Ceļgals, uz kura balstījās smagais sējums, jau bija kļūvis nejutīgs. Ja viņam vajadzētu pašpalīdzību, viņš meklētu vienkāršu, plānu grāmatiņu, kuras apmēri atbilstu apsolījumam. Kazi, citiem vajadzēja vairāk. Varbūt daži meklēja plauktos visapjomīgāko sējumu, pieņemot, ka vairāk lappušu sniedz lielāku emocionālo vai psiholoģisko palīdzību. Pārskrējis ar acīm vārdiem, viņš smaidīdams uzmeklēja kārtējo izdzēšamo teksta daļu.

Kad noskanēja pirmais zvans, pieliekot punktu Viktora brīvprātīgi izvēlētajai mākslas nodarbībai, no vecāku sniegtajiem ieteikumiem dienas iesākumam pāri bija palikuši daži teikumi:

“Izzūdi. Ļaujies. PaDodies. Beigu beigās. Labāk būtu pakļauties, pirms esi sācis. Izzūdi. Izzūdi. Un tad tev būs vienalga, vai tevi jebkad atradīs.”

Reiz, nejauši nosvītrojis vārdu “jebkad”, Viktors bija spiests likvidēt veselās rindkopas, līdz atradās nākamais “jebkad” un teikums izdevās

nevainojams. Taču tas bija tā vērts. Melnie plašumi, kas stiepās starp “vai tevi”, “jebkad” un “atradīs”, veidoja pienācīgu pamestības sajūtu.

Lai gan dzirdēja kādu tuvojamies, Viktors nepacēla galvu. Viņš atvēra grāmatas beigu daļu, kur strādāja pie cita vingrinājuma. Rindiņu pēc rindiņas marķieris pārslidēja kārtējai rindkopai, lēni un vienmērīgi kā elpas vilcieni. Reiz viņš pārsteigts secināja, ka vecāku grāmatas patiešām palīdz — vienīgi ne tā, kā paredzēts. To iznīcināšana puisim sagādāja neaptveramu mierinājumu, tā bija sava veida meditācija.

“Atkal posti skolas īpašumu?”

Viktors pacēla galvu un ieraudzīja blakus stāvam Eliju. Bibliotēkas uzliktais plastmasas apvalks nočaukstēja pirkstos, kad viņš pavērsa grāmatu augšup, lai parādītu Elijam sējuma muguriņu, uz kuras trekniem drukātiem burtiem bija iespiests VEILI. Viņš negrasījās izšķiest divdesmit piecus dolārus un deviņdesmit deviņus centus, ja Loklendas bibliotēkā ir aizdomīgi plašs Veilu ideoloģijas pašpalīdzības klāsts. Elijs paņēma grāmatu un pašķirstīja lapas.

“Var... jau... būt, ka... mūsu... interesēs drīzāk ir... ir pakļauties... padoties... nekā tērēt... vārdus.”

Viktors paraustīja plecus. Viņš vēl nebija pabeidzis.

“Pirms “pakļauties” palicis viens lieks “ir,” Elijs aizrādīja un pasvieda grāmatu atpakaļ.

Puisis to noķēra un, saraucis pieri, pārlaida pirkstu pašdarinātajam teikumam, līdz uzmeklēja misēkli un aši aizkrāsoja vārdu.

“Tev ir pārāk daudz brīva laika, Vik.”

“Ir jāspēj atlicināt laiks būtiskām lietām,” viņš citēja, “tam, kas tevi veido: tavai kaislibai, attīstībai, pildspalvai. Ņem rakstāmo rokā un saceri pats savu stāstu.”

Elijs labu brīdi vērās Viktorā, raukdams pieri. “Debils domugrauds.”

“Tas ir no grāmatas ievada,” Viktors paskaidroja. “Nebēdā, es to izdeldēju.”

Puisis pašķirstīja lappuses, smalku burtiņu un biezu melnu līniju tīklojumu, līdz nonāca grāmatas sākumā.

“Te viņi ir burtiski izvarojuši Emersonu.”

Elijs paraustīja plecus. “Zinu tikai to, ka šī grāmata ir ošņātāja sapnis,” viņš izmeta.

Tas nebija melots — četri marķieri, kurus Viktors bija izlietojis, lai pārveidotu grāmatu mākslas darbā, bija piešķīruši sējumam neticami spēcīgu aromātu, kurš Viktoru vienlaikus gan noveda transā, gan raisīja pretīgumu. Jau iznīcības process vien sagādāja tikamu reibumu, taču aromāts acīmredzot bija negaidīta piedeva projekta sarežģītībai — vismaz tā to pavērsīs mākslas pasniedzējs. Elijs atbalstījās pret žogu. Pārāk spožie saulesstari ieķērās vīrieša biežajos tumšbrūnajos matos, un tajos atvizēja pa sārtai vai pat zeltainai šķipsnai. Viktora mati bija gaiši palsā krāsā. Saulesstari tajos neizcēla nevienu krāsu, tikai paspilgtināja to neesamību, vērsot viņu līdzīgu veco laiku fotogrāfijai, nevis pilnasinīgam studentam.

Elijs joprojām uzlūkoja grāmatu Viktora rokās.

“Vai marķieris nesabojā tekstu otrā pusē?”

“Liktos loģiski, vai ne?” Viktors attrauca, “Taču te izmantots traktoti biezs papīrs. It kā viņi gribētu, lai sakāmajam būtu atbilstošs svars.”

Elija smieklus noslāpēja otrais zvans, pārskanēdams pagalmu, kas pamazām tukšojās. Saprotais, troksnis nebija griezīgs kā sirēna — Loklenda bija pārāk civilizēta —, taču tas bija skaļš un teju vai draudīgs, viena vienīga dobja baznīcas zvana dimdoņa no garīgā centra, kas atradās universitātes teritorijas vidū. Elijs izgrūda lāstu un, palīdzējis Viktoram piecelties, pagriezās uz dabaszinātņu ēku pusi; tās bija apdarinātas ar koši sarkaniem ķieģeļiem, lai neizskatītos pārāk sterilas. Viktors nesteidzās. Līdz pēdējam zvanam vēl bija apmēram minūte laika, un, pat ja viņi nokavēs, pasniedzēji to nekur nefiksēs. Elijam atliks tikai pasmaidīt. Viktoram atliks tikai samelot. Abas metodes bija biedējoši iedarbīgas.

* * *

Viktors sēdēja klases aizmugurē vispārējo dabaszinātņu seminārā — šis kurss bija paredzēts dažādu zinātnisko disciplīnu studentu zināšanu izlīdzināšanai — un apguva pētniecības metodes. Precīzāk sakot, klausījās par pētniecības metodēm. Viņu nomāca tas, ka citi

studenti pārāk paļaujas uz klēpj datoriem, un, tā kā vārdu izsvīturošana ekrānā nekādu dzižo iepriecinājumu nesniedza, puisis ņemās vērot pārējos snaužam, kricelējam, nervozējam, klausāmiem un apmaināmiem ar digitālajām zīmītēm. Nav brīnums, ka ilgi viņa uzmanību tie nesaistīja un drīz vien skatiens aizklīda tālāk, viņpus logiem, garām mauriņam pagalmā. Garām visam.

Lekcijai viņš papūlējās pievērsties vienīgi tad, kad Elijs pacēla roku. Pasniedzēja jautājums Viktoram bija paslidējis gar ausīm, taču, pirms Elijs grasījās atbildēt, viņš pamanīja dzīvokļa biedra sejā atplaukstam tipiska amerikāņu politiskā kandidāta smaidu. Iesākumā Eliotu — sauktu par Eliju — Kārdeilu Viktors uzlūkoja kā tiro sodību. Mēnesi pēc otrā kursa sākuma, ieraudzījis izstīdzējušo brunetu stāvam uz sava studentu dzīvokļa sliekšņa, Viktors nebūt nepriecājās. Viņa pirmais dzīvokļa biedrs jau pirmajā nedēļā bija mainījis domas (tas, bez šaubām, nebija Viktora pirksts) un uzreiz pārtraucis studijas. Vai nu pie vainas bija studentu trūkums vai arī Viktora kursabiedra Maksa Holla labpatika uz Loklendas datorsistēmas uzlaušanu, kas noveda pie kļūmes dokumentācijā, bet vietā neviens cits nebija atsūtīts. Viktora mokoši šaurais divvietīgais apartaments tika pārveidots par jūtami ērtāku vienvietīgu numuru. Tā bija līdz oktobra sākumam, kad gaiteni ar koferi rokās parādījās Eliots Kārdeils — kurš, Viktors acumirkli nosprieda, smaidīja pārāk bieži.

Viktors sāka kalt ieceres, kas būtu nepieciešams, lai jau otro reizi semestrī atgūtu dzīvokli sev vienam, taču, iekams viņš paguva uzsākt šādu nodomu īstenošanu, atgadījās kaut kas savāds. Elijs viņam... sāka iepatīkties. Jaunais istabas biedrs bija pārgudrs un biedējoši šarmants, tāds, kuram, pateicoties labajiem gēniem un asajam prātam, tiek piedots viss. Šķīstu ideāli piemērots sporta komandām un klubiem, taču, visiem — īpaši Viktoram — par pārsteigumu, Elijs neizrādīja ne niecīgāko tieksmi tajos iesaistīties. Šāda neliela sociālo normu ignorēšana par vairākām pakāpēm uzlaboja priekšstatu Viktora acīs un nekavējoties padarīja jaunpienācēju vēl interesantāku.

Tomēr visvairāk Viktoru fascinēja tas, ka Elijā nepārprotami jautās kaut kas nepareizs. Viņš bija kā attēls, kurā pieļautas daudzas nepilnības,

ko var ieraudzīt, vienīgi nopētot attēlu no visiem leņķiem, un pat tad dažas kļūdiņas paliek neievērotas. No malas Elijs šķita pilnīgi normāls, taču laiku palaikam Viktors fiksēja kādu nesakrītību, zaglīgu mirkli, brīdi, kad istabiņas biedra sejas izteiksme un teiktie vārdi, viņa skatiens un runātā nozīme vienkārši nesaskanēja. Šādi garāmskrienoši acumirkļi Viktoru fascinēja. Gluži kā vērot divus dažādus cilvēkus, no kuriem viens slēpjas zem otra ādas, un šī sausā āda allaž varēja sasprēgāt un atklāt ieslēptās radības būtību.

“Gaužām vērīgi, Kārdeila kungs.”

Viktors bija palaidis garām gan jautājumu, gan atbildi. Viņš pacēla acis brīdī, kad profesors Lains pievērsās pārējiem pēdējā kursa studentiem un apņēmīgi sasita plaukstu.

“Labi. Laiks uzklaut jūsu kursa darbu tēmas.”

Klātesošie, lielākoties topošie medicīnas studenti, saujiņa nākamo fiziķu un pat viens inženieris — tiesa, Endžija bija pierakstīta citā nodaļā — principa pēc visi kā viens skaļi nogremzās.

“Nu, nu,” profesors pārtrauca neapmierinātības izpausmes. “Pierakstīdamies uz šo kursu, jūs jau zinājāt, kas jūs sagaida.”

“Mēs nepierakstījamies,” iebilda Makss. “Šis kurss ir obligāts.”

Auditoriju pāršalca iedrošinājuma caurausts vilnis.

“Tādā gadījumā no sirds atvainojos. Taču, ja reiz esat te, un labāku brīdi diez vai sagaidīsim...”

“Nākamā nedēļa būtu labāks brīdis,” atsaucās Tobijs Pauels, plecīgs sērfofotājs, topošais medicīnas students un kāda gubernatora dēls. Maksa piezīme bija izsaukusi vienīgi murdoņu, taču šoreiz studenti pasmējās atbilstīgi Tobija popularitātes pakāpei.

“Diezgan!” viņus apsauca profesors Lains. Auditorija pieklusā. “Saistībā ar kursa darba tēmām Loklenda sekmē zināmu... uzņēmības līmeni un pieļauj samērīgu brīvību, tomēr uzklaut manu brīdinājumu. Es šo semināru pasniedzu jau septiņus gadus. Jūs neiemantosiet atzinību, ja izrādīsiet piesardzīgumu un nepapūlēsieties izvīrīt augstākus mērķus; turpretim pārāk ambicioza tēma neizpelnīsies punktus par ambiciozumu vien. Vērtējums būs atkarīgs no izpildījuma. Izraugieties tematu, kas

ir tuvs jūsu interešu lokam un raisa jūsos ražīgumu, taču ne tādu, kuru domājaties jau lieliski pārzinām.” Pasniedzējs dzēlīgi uzsmaidīja Tobijam. “Sāksim ar jums, Pauela kungs.”

Tobijš vilcinādamies izlaida pirkstus cauri matiem. Profesora iebilde bija nepārprotami satricinājusi viņa pārliecību par tematu, kuru nupat bija grasījis pavēstīt. Pāršķirstīdams piezīmes, viņš pāris reižu izvairīgi noņurdēja kaut ko nesaprotamu.

“Ē-mm... T palīgšūnas 17 un imunoloģija.” Viņš pieraudzīja, lai teikuma beigas izskanētu kā jautājums. Profesors Lains ļāva kādu brīdi palikt neziņā, un visi gaidīja, vai pasniedzējs reaģēs savā izslavētajā manierē — mazliet piepacels zodu un viegli piešķiebs galvu kā mudinājumu “varbūt vēlies mēģināt vēlreiz”? Taču pēdīgi viņš pagodināja studentu ar tikko manāmu galvas mājieni.

Profesora skatiens pievērsās nākamajam. “Hola kungs?”

Makss jau pavēra muti, bet Lains viņu pārtrauca, sacīdams:

“Bez tehnoloģijām. Zinātne der, tehnoloģijas neder. Tālab izraugieties ar prātu.”

Students uz brīdi atkal aizvēra muti un apsvēra sakāmo.

“Elektrības efektivitāte ilgtspējīgā enerģijā,” Makss pēc brīža piedāvāja.

“Dzelži, nevis programmatūra. Atzīstama izvēle, Hola kungs.”

Iedzimtības modeļi, līdzsvari un radiācija tika pieņemti, turpretī alkohola/cigarešu/nelegālo substanču ietekme, metamfetamīnu ķīmiskais sastāvs un organisma reakcija uz seksu izpelnījās TO skatienu. Tēmas cita pēc citas tika apstiprinātas vai mainītas.

“Nākamais!” norādīja profesors Lains, un bija manāms, ka viņa humora izjūta pamazām izsīkst.

“Pirotehnikas ķīmija.”

Iestājās ilgs klusuma brīdis. Kurša darba tēmu bija nosaukusi Džanīna Elīsa, kuras uzacis vēl nebija pilnībā atkopušās pēc pēdējā pētniecības projekta. Profesors Lains nopūtās, veltīja jaunietai TO skatienu, taču Džanīna tikai pasmaidīja, un Lains neko īpašu iebilst nevarēja. Elīsa bija viena no jaunākajām studentēm šajā auditorijā, un jau pirmajā kursā bija

atklājusi, kā radīt kādu nepieredzēti spilgtu zilo nokrāsu, kuru tagad izmantoja pirotehnikas firmas visā pasaulē. Ja viņa gribēja atkal riskēt ar uzacīm, tā bija viņas pašas darišana.

“Un jūs, Veila kungs?”

Raudzīdamies profesorā, Viktors sašaurināja iespējamo variantu loku. Fizikā viņš nekad nebija bijis stiprs, un, kaut arī ķīmija sagādāja prieku, viskaislīgāk viņš aizrāvās ar bioloģiju — anatomiju un neirobioloģiju. Gribējās izvēlēties tematu, kurā varētu būt pietiekami plašs eksperimentu lauciņš, taču vienlaikus nebija vēlmes šķirties no uzacīm. Kaut arī viņš vēlējās paturēt savu stāvokli fakultātē, jau nedēļām (un neoficiāli — mēnešiem) plūda piedāvājumi no medicīnas koledžām, augstskolu maģistrantūras programmām un pētniecības laboratorijām. Abi ar Eliju bija izdekorējuši ar šīm vēstulēm dzīvokļa priekšnama sienas. Pagaidām tie nebija piedāvājumi, bet vēstules — slavinājumu un šarma, vilinoši piemiegtu actiņu un ar roku rakstītu postskriptu pārpilnas. Ne vienam, ne otram nebija nepieciešamības ar saviem kursa darbiem izraisīt apvērsumu. Viktors palūkojās Elijā un ierātojās, ko draugs izvēlētos.

Profesors Lains iekremšļojās.

“Virsnieru stimulantī,” Viktors nedomādams bilda.

“Mister Veil, es jau noraidīju piedāvājumu rakstīt par dzimumattiecībām...”

“Nē,” Viktors purināja galvu. “Adrenalīns un tā fiziskie un emocionālie stimulantī un sekas. Bioķīmiskie sliķšņi. “Cīnīes vai bēdz”. Tādā garā.”

Viņš gaidīja profesora Laina seją parādāmies kādu zīmi, līdz visbeidzot pasniedzējs pamāja.

“Nelieciet man to nožēlot,” vīrietis piekodināja.

Pēc tam viņš pievērsās Elijam — pēdējam studentam, no kura vēl nebija dzirdēta atbilde. “Kārdeila kungs?”

Elijs rāmi pasmaidīja. “NP.”

Auditorijā, kur vēl nupat aizvien skaļāk murdēja sarunas starp studentiem, kuri jau bija nosaukuši tematus, pēkšņi iestājās klusums. Aprīma pusbalsi risinātas tērgas, taustiņu klaboņa un krēslu čikstoņa,

un profesors Lains uzmeta Elijam vērīgu skatienu, kurā jaucās pārsteigums un apjukums un kuru iegrožoja vienīgi apziņa, ka Eliots Kārdeils arvien bija grupas labāko studentu vidū, pat labāko medicīnas sagatavošanas fakultātes studentu vidū — nu, precīzāk sakot, abi ar Viktoru pārmaiņus ieņēma līdera pozīciju.

Piecpadsmit acu pāri pievērsās te Elijam, te profesoram Lainam. Klusuma brīdis ieilga, un jau brieda neērta gaisotne. Elijs nebija no studentiem, kuri piedāvātu kādu tematu joka pēc vai pārbaudot pasniedzēju. Taču šķita grūti noticēt, ka viņš to ir domājis nopietni.

“Bīstos, ka jums nāksies precizēt,” Lains stiepti novilka.

Smaids no Elija sejas pat nenozuda.

“Mans arguments, ka teorētiski iespējama NeParasto cilvēku pastāvēšana, kā izriet no bioloģijas, ķīmijas un psiholoģijas likumiem.”

Profesors Lains piešķieba galvu sānis, piepacēla zodu, taču no viņa mutes atskanēja vien brīdinājums:

“Esiet piesardzīgs, Kārdeila kungs. Kā jau brīdināju, par ambīcijām vien papildu punkti nepienākas. Izteikšu cerību, ka jūs nemēģināsi manu priekšmetu padarīt par apsmieklu.”

“Vai tas ir apstiprinājums?” painteresējās Elijs.

Nodimdēja pirmais zvans.

Kāds ar čirkstoņu atbīdīja krēslu par collu, taču neviens neuzdrošinājās piecelties.

“Labi,” profesors Lains bija ar mieru.

Elijs pasmaidīja vēl platak.

“Labi?” domās pabrīnījās Viktors. Pārlaidis skatienu visiem pārējiem auditorijā klātesošajiem studentiem, viņš manīja to sejas atspoguļojamies visdažādākās emocijas — gan ziņkāri, gan pārsteigumu, gan skaudību. Tas bija joks. Nekas cits. Taču profesors Lains vienīgi iztaisnoja muguru un atguva parasto savaldību.

“Uz priekšu, studenti!” viņš novēlēja. “Mainiet pasauli!”

Telpā strauji sākās kustība. Tika pārbīdīti krēsli, savirzīti galdi, tika paķertas somas, un studentu vilnis no auditorijas izplūda gaitenī, paraudams Viktoru sev līdzī. Izmeklējies gaitenī Eliju, viņš ieraudzīja to

vēl stāvam auditorijā un klusi, dzīvīgi sarunājamies ar profesoru Lainu. Parastais nosvērtais rāmums bija izgaisis, un drauga acis dega enerģija, plaiksnīga alkainas dzirksteles. Taču, kad Elijs pārtrauca sarunu un gaitenī piebiedrojās Viktoram, spars bija izplēnējis, paslēpies zem nevērīga smaida.

“Kas tas īsti bija, sasodīts?” Viktors noprasīja. “Jā, protams, šobrīd kursa darba tēmai nav īpašas nozīmes, tomēr... tas bija kaut kāds jociņš?”

Elijs paraustīja plecus, bet, pirms otrs paguva iztaujāt sīkāk, kabatā atskanēja elektroroka melniņš. Viktors atspiedās pret sienu, kamēr Elijs izvilka no kabatas tālruni.

“Čau, Endžij. Jā, mēs jau ejam.” Viņš nospieda atvienošanas pogu, pat nepagaidījis atbildi.

“Mēs topam aicināti,” Elijs apmeta roku Viktoram ap pleciem. “Mana daiļā dāma jūt izsalkumu. Ij neuzdrīkstos likt viņai gaidīt.”

III

IEPRIEKŠĒJĀ NAKTS

MERITAS KAPSĒTA

SIDNIJAI no lāpstas cilāšanas jau sāka smelgt rokas, taču pirmo reizi šogad viņai vairs nesala. Vaigi dega, zem mēteļa krājās sviedri, un viņa juta sevī dzīvību.

Ja kāds gribētu zināt viņas domas, tad tas bija vienīgais labums no liķa atrakšanas.

“Vai mēs nevaram darīt kaut ko citu?” viņa apvaicājās, atspiedusies pret lāpstu.

Viktora atbildi meitene jau zināja, manija viņa pacietību izsīkstam, tomēr pavaicāt gribējās, jo jautāšana nozīmēja runāšanu, un tikai runāšana spēja novirzīt domas no tā, ka viņa stāv pie kapa un mēģina liķi izrakt, nevis aprakt.

“Šādi mēs nosūtām vēstījumu,” atteica Viktors, nepārtraukdamis rakt.

“Nu, bet varbūt varam nosūtīt citādu vēstījumu,” viņa nobubināja.

“Tas ir jāizdara, Sida,” vīrietis teica, beidzot pacēlis galvu. “Tālab pacienties domāt par kaut ko patīkamu.”

Meitene nopūtās un no jauna ķērās pie rakšanas. Izcēlusi no bedres dažas lāpstas tiesas zemes, viņa atkal mitejās. Un teju baidījās vaicāt.

“Par ko domā tu, Viktor?”

Viņa sejā pazibēja vārs, bīstams smaids. “Es prātoju par to, cik šī nakts ir jauka.”

Gan viens, gan otrs apzinājās, ka tie ir meli, taču Sidnija nosprieda, ka patiesību nemaz negribētu zināt.

* * *

Viktors prātā nekavējās pie laika apstākļiem.

Dzestrumu zem mēteļa tikpat kā nejuta. Maņas lielākoties bija pārņēmuši centieni iztēloties Elija sejas izteiksmi, kad tas saņems abu sūtīto vēstījumu. Centieni iztēloties tā milzu pārsteigumu, dusmas, un bailes, kas to visu caurstrāvo. Bailes tālab, ka tāds vēstījums nozīmētu tikai vienu.

Viktors ir iznācis brīvībā. Viktors ir svabads.

Un Viktors dodas uzbrukumā Elijam — tā, kā bija solījis.

Ar patikamu būkšņi lāpsta iegrimā saltajā zemē.

IV

PIRMS DESMIT GADIEM

LOKLENDAS UNIVERSITĀTE

“TU no tiesas negrasies stāstīt, kāpēc tāda izvēle?” tincināja Viktors, soļodams aiz Elija, un abi pa masīvajām dubultdurvīm iegāja Loklendā Starptautiskajā ēdamzālē, kuru saīsinājumā mēdza dēvēt par L-SĒZ.

Neatbildējis Elijs pārlanda skatienu ēdamzālei, meklēdams Endžiju.

Pēc Viktora domām, zāle izskatījās kā tematisks atrakciju parks, kur zem plastmasas un ģipša fasādēm, kuras cita citai līdzās izskatījās nevietā un nesamērīgā mērogā, slēpās visas skolas ēdnīcas ikdienišķās pazīmes. Zāles vidū kvadrāta formā pletās galdiņu klājs, un tam apkārt bija izvietotojušās vienpadsmit dažādas ēstuves ar dažādu interjeru, ar dažādos šrifotos iespiestām dažādām ēdienkartēm. Turpat pie dubultdurvīm dižojās bistro ar zemiem vārtiņiem, pie kuriem sākās gaidītāju rinda. Blakus tam skanēja itāļu mūzika, un aiz letes vīdēja vairāku picas krāšņu mutes. Iepretim rindojās papīra laternu krāsās ietērptas taizemiešu, ķīniešu un suši virtuves — košas, spilgtas un aicinošas. Tām līdzās bija izvietojusies burgeru tirgotava, gaļas bufete, mājas virtuve, salātu bārs, smūtiju lete un parastā kafejnīca.

Endžija Naita sēdēja pie galda pretim itāļu ēstuvei un virpināja uz dakšiņas pastu — viņa lasīja grāmatu, uzlikusi paplāti uz vienas tās puses, un meitenei pār acīm krita vara krāsas sprogas. Ar skatienu pirmais uzmeklējis Endžiju, Viktors sajuta siku patīkamu dzēlienu — lūriķa saviļņojumu glūnēt uz kādu un vienkārši pētīt, pirms tas pamana lūrētāju. Taču mirklis bija īss, jo arī Elijs ieraudzīja meiteni un abu skatieni mēmi sastapās. Viktors sprieda, ka viņi ir kā magnēti — katrs ar savu

pievilkšanas spēku. Ik dienas tas bija vērojams gan lekcijās, gan universitātes pilsētiņā — ļaudis allaž viņiem pievilkās. Pat Viktors samanija šo magnētismu. Un, kad abi nokļuva gana tuvu viens otram... nu jā. Endžija bez kavēšanās apvija rokas Elijam ap kaklu, un viņas nevainojamās lūpas uzspieda puīša mutei skūpstu.

Viktors novērsās, lai netraucētu pāritim — tiesa, absurdi, ņemot vērā, ka šāda publiska jūtu izrādīšana bija gaužām... publiska. Dažus galdīņus tālāk sēdošā profesore atrāva skatienu no salocītās avīzes, pacēla vienu uzaci un ar skaļu švīkstu pāršķīra lapu. Tomēr beigu beigās Elijs un Endžija spēja atrauties viens no otra, un viņa sasveicinājās ar Viktoru, to apskaudama — vienkāršs, taču neviltots žests, sirsnīgs, taču ne kaislīgs.

Tas bija normāli. Viņš nebija iemīlējies Endžijā Naitā. Viņa tam nepiederēja. Tas nekas, ka Viktors bija iepazinies ar viņu pirmais, tas nekas, ka viņš reiz bija kalpojis viņai par magnētu un meitene bija tuvojusies viņam pirmā kursa pirmajā nedēļā L-SĒZ, un abi bija dzēruši smūtījumus, jo toreiz pat septembrī valdīja nešķīsta versme, un viņa bija piesarkusi no sporta nodarbības, un viņš bija pietvīcis viņas dēļ. Tas nekas, ka Endžija iepazinās ar Eliju tikai otrajā kursā, kad Viktors atveda jauno istabas biedru kopā papusdienot, jo nosprieda, ka tā uzlabos karmu.

“Nolāpītā karma,” viņš nodomāja, kamēr Endžija atrāvās no Elija un aizslīdēja pie sava galdiņa.

Elijs paķēra šķīvi zupas, Viktors izvēlējās ķīniešu ēdienus, un visi trīs apsēdās ēdamzālē, kur kļuva arvien skaļāks. Viņi ieturējās un risināja nevērīgas sarunas, kaut arī Viktors izmisīgi vēlējās izdibināt, kāda velna pēc Elijs par kursa darba tēmu izvēlējies NP. Taču Viktors lieliski zināja, ka iztaujāt draugu Endžijas klātbūtnē nav vērts. Endžija Naita bija spēks. Spēks ar garām kājām un aktīvāko zinātkāres tieksmi, kādu vien Viktors bija pieredzējis. Endžijai bija tikai divdesmit gadi, bet labākās augstskolas tīkoja pēc viņas kopš brīža, kad viņa ieguva autovadītāja tiesības. Viņa bija saņēmusi duci vizītkaršu, pēc tam duci piedāvājumu un tikpat daudz otrreizējo piedāvājumu, gan slēptus, gan ne pārāk slēptus kukuļus, taču bija iestājusies Loklendā. Nesen Endžija bija pieņēmusi kāda

inženierzinātņu uzņēmuma piedāvājumu un pēc absolvēšanas kļūs par jaunāko — un Viktors varēja derēt, ka arī gudrāko — darbinieci uzņēmumā. Un tas viss, vēl pirms viņa drīkstēs lietot alkoholu.

Piedevām, spriežot pēc skatieniem, ar kādiem Eliju apveltīja pārējie studenti, kas bija uzzinājuši viņa izvēlēto tematu, tas drīzumā tik un tā nāks Endžijai ausīs.

Visbeidzot, kad klusuma brīžu un Elija palaikam raidīto brīdinošo skatienu pārpilnās pusdienas bija galā, noskanēja zvans, un Endžija devās uz nākamo lekciju. Tā viņai pat nebūtu jāapmeklē, taču viņa bija pierakstījusies uz papildu fakultatīvo kursu. Elijs un Viktors sēdēja un vēroja rudo matu mākonī šūpīgi aizslīdam prom, un viņas kustības šķita paužam tādu sajūsmu, it kā meitene dotos mieloties ar torti, nevis apgūt tiesu medicīnas ķīmiju, mehānisko efektivitāti vai jebkuru citu kursu, kas patlaban bija kļuvis par viņas jājamzirdziņu.

Pareizāk sakot, Endžijā lūkojās Elijs, turpretim Viktors noraudzījās, kā draugs vēro meiteni, un viņam pakrūtē sažņaudzās kamols. Jau tas vien bija gana ļauni, ka Elijs bija nozadzis Viktoram Endžiju, bet ar to bija par maz — kaut kādā veidā Endžija viņam nozagusi Eliju. Vismaz to interesantāko Eliju. Ne jau puisī ar nevainojamiem zobiem un bezrūpīgajiem smiekliem, bet personu, kura kā stikla lauskas asi dzirkstīja zem visiem redzamās virsmas. Tieši šajās asajās šķembās Viktors saskatīja kaut ko pazīstamu. Kaut ko bīstamu un izsalkušu. Kad Elijs bija kopā ar Endžiju, šī slēptā puse nekad neparādījās. Viņš bija paraugdraugs — rūpīgs, uzmanīgs un garlaicīgs, un Viktors attapās, meklējot dzīvības pazīmes Elijā, kas vēroja Endžiju aizejam.

Aizritēja vairākas rāmas minūtes, ēdamzālei pamazām tukšojoties, ēdājiem aizejot, līdz visbeidzot Viktors zaudēja pacietību un zem koka galda iespēra draugam. Tas laiski pacēla skatienu no šķīvja.

“Jā?”

“Kāpēc NP?”

Elija seja pamazām, palēnām sāka atvērties, un, redzēdams pavīdam drauga tumšāko pusi, Viktors manīja saspīlējumu krūtīs atviegloti atslābstam.

“Vai tu tici, ka tādi pastāv?” Elijs pajautāja, zīmēdams dažādas figūras zupas atlikumā.

Gremodams vistas gaļas kumosu citronu mērcē, Viktors vilcinājās ar atbildi. NP — NeParastie. Viņš bija par tādiem dzirdējis — kā jau daždien dzird par neikdienišķām parādībām — bija lasījis vietnes, kur pulcējās šo NeParasto piekritēji, paretam vēl vakarā skatījies atmaskojošus raidījumus, kuros “eksperti” analizē graudainus kadrus, kuros redzams vīrietis, kas paceļ automašīnu, vai sieviete, kura neaizdegas, pat liesmu apņemta. Dzirdēt par NP un ticēt NP bija divas pilnīgi dažādas lietas, un no Elija balss toņa nevarēja noskārst, kurai no šīm nometnēm viņš pieder. Nevarēja arī noteikt, kurā no šīm Elijs gribēja ievietot viņu, un tas padarīja atbildēšanu neizmērojami grūtāku.

“Nu?” Elijs paskubināja. “Tici?”

“Es nezinu,” Viktors atbildēja vaļširdīgi. “Ja visa vaina ir ticēšanā...”

“Viss sākas ar ticēšanu,” atteica Elijs. “Ar ticību.”

Viktors iekšēji sarāvās. Viņa priekšstatā par Eliju paļaušanās uz reliģiju bija neiederīga dīvainība. Kā mācēdams, Viktors centās to neņemt galvā, taču sarunās šis moments pastāvīgi bija kā klupšanas akmens. Elijs laikam juta, ka draugs attālinās.

“Labi, tad ar brīnumu,” viņš izlaboja sevi. “Vai tu esi jebkad aizdomājies?”

Viktoru aizdomājās par daudz ko. Viņš prātoja pats par sevi (vai ir traumēts, īpašs, vai ir labāks vai ļaunāks) un par citiem cilvēkiem (vai tiešām viņi visi ir tik stulbi, kā šķiet). Viņš prātoja par Endžiju — kas notiktu, ja viņš atklātu savas jūtas, kā tas būtu, ja viņa izvēlētos Viktoru. Viņš prātoja par dzīvi, par cilvēkiem, par zinātni, par maģiju, par Dievu un par to, vai jebkam no uzskaitītā tic.

“Aizdomājos gan,” viņš gausi atteica.

“Padomā,” piedāvāja Elijs. “Ja tu par kaut ko prāto, vai tas neliecina, ka daļēji tu vēlies tam noticēt? Es domāju, ka mēs dzīvē gribam drīzāk kaut ko pierādīt, nevis apstrīdēt. Mēs gribam ticēt.”

“Un tu gribi noticēt supervaroņiem,” Viktors piesargājās ielikt balss tonī pat kriptatiņu nosodījuma, taču nejaudāja apslāpēt smaidu, kas

iezagās lūpās. Viņš cerēja, ka Elijs neapvainosies un uztvers to vienīgi kā jauku humoru — kā nebēdnīgu joku, nevis izsmieklu —, tomēr velti. Pēc sejas bija skaidrs, ka draugs acumirkli noslēdzas.

“Jā, labi, tas ir dumji, ja? Pieķēri mani. Par kursa darbu man nosplauties. Tikai gribēju redzēt, vai Lains būs ar mieru man atļaut kaut ko tādu rakstīt,” Elijs atcirta, pazibināja visai tukšu smaidu un piecēlās no galda. “Tas arī viss.”

“Pagaidi,” Viktors raudzīja viņu atturēt. “Tas nav viss.”

“Tas ir viss!”

Elijs pagriezās, izbēra tvertnē paplātes saturu un aizsoļoja, iekams Viktors paguva vēl kaut ko pasacīt.

* * *

Marķieri Viktors mēdza nēsāt līdzī biķšu aizmugures kabatā.

Klīdzdams ejās starp bibliotēkas plauktiem un meklēdams grāmatas, kas iekustinātu paša kursa darbu, viņš juta, kā nagi niez marķieri izņemt. Neizdevusies saruna ar Eliju bija viņā modinājusi aizkaitinājumu, un viņš ilgojās rast pats savu klusumu, savu mieru, savu personisko dzen, lēnā garā iznīcinot kāda cita rakstīto. Viņam izdevās bez starpgadījumiem nokļūt medicīniskās literatūras nodaļā, un pirmīt paņemtajai psiholoģijas grāmatai piepulcējās darbs par cilvēka nervu sistēmu. Atradis dažus īsākus tekstus par virsnieru dziedzeriem un cilvēka impulsiem, viņš pie-reģistrēja guvumu un pielūkoja, lai mākslu projektos notraipītie nenomazgājāmie pirkstu gali būtu paslēpti kabatās vai zem letes, kamēr bibliotekāre izpēta grāmatas. Viņa studiju laikā Loklendā jau bijušas dažas sūdzības par “sabojātām” vai pat burtiski “izpostītām” grāmatām. Bibliotekāre uzmeta pāri grāmatu kaudzītei tādu skatienu, it kā šāds noziegums būtu ierakstīts viņam sejā, vēl reizi pārlūkoja grāmatas un atdeva tās studentam.

Atgriezies universitātes piešķirtajā dzīvoklī, kurā mitinājās kopā ar Eliju, Viktors savā istabā izkravāja somu, tad, nometies uz ceļiem, pasludināja izraibināto pašpalīdzības grāmatu zemā plauktā blakus divām citām,

kuras bija izņēmis bibliotēkā un pārrakstījis, un pats klusībā patīksminājās par to, ka pagaidām vēl bibliotēka nebija pieprasījusi tās atdot. Grāmatas par adrenalīnu palika uz rakstāmgalda. Izdzirdējis dzīvokļa durvis atveramies un aizcērtamies, Viktors pēc mirkļa iegāja dzīvojamā istabā, kur uz dīvāna jau sēdēja Elijs. Uz mitekļa inventāra — koka kafijas galdiņa — draugs bija nokrāvis čupiņu ar grāmatām un kopā saspraustām izdrukām, taču, ieraudzījis dzīvokļa biedru, tēloja garlaikotu, pasniedzās pēc kāda žurnāla un iesāka to šķirstīt. Grāmatas uz galdiņa bija par dažādiem tematiem — gan par smadzeņu funkcijām stresa apstākļos, gan par cilvēka gribu, anatomiju, psihosomatisko reakciju... Toties izdrukas bija citādas. Viktors vienu paņēma un ieslīga krēslā, lai palasītu. To redzēdams, Elijs sarauca pieri, taču Viktoru tas neatturēja. Izdrukātas bija interneta vietnes, tīmekļa sarunu lapas, forumu lapas. Tās nemūžam neatzītu par pieņemamiem avotiem.

“Saki patiesību,” nomezdams lapas uz galdiņa, kas abus šķīra, ierunājās Viktors.

“Par ko tieši?” izklaidīgi atjautāja Elijs. Viktora zilās acis kā piekaltas lūkojās draugā, līdz visbeidzot Elijs nolika malā žurnālu, iztaisoja muguru un, atdarinādams Viktora pozu, novietoja abas pēdas stingri uz grīdas.

“Jo es domāju, ka viņi varētu pastāvēt.” Elijs teica. “Varētu!” puisis uzsvēra. “Tomēr es esmu gatavs šādu iespēju apsvērt.”

Drauga atklātība Viktoru pārsteidza.

“Runā,” viņš vedināja, pēc iespējas paūžot pamudinājumu uzticēties.

Elijs pārlanda pirkstus grāmatu kaudzītei. “Pamēģini uz to paraudzīties šādi. Komiksu grāmatās supervaroņi rodas divējādi. Dabiski vai mākslīgi. Ir Supermens, kurš tāds jau ir piedzimis, un Zirnekļcilvēks, kurš tika pārveidots. Tiktāl skaidrs?”

“Ir gan.”

“Ja kaut nedaudz pameklēsi tīmeklī par NeParastajiem,” te viņš pameta ar roku uz izdrukām, “ievērosi tādu pašu dalījumu. Daži apgalvo, ka NP ir dzimuši NeParasti, turpretim citi piedāvā visdažādākos blakusietekmes faktorus — gan radioaktīvu masu un indīgus kukaiņus, gan

nejaušu gadījumu. Pieņemsim, ka tev izdodas sameklēt kādu NeParasto, un tādējādi tu vari pierādīt to eksistenci — jautājums tomēr paliek, kā viņi rodas. Vai tie ir tādi dzimuši? Vai tādi tiek izveidoti?”

Kamēr draugs klāstīja par NeParastajiem, viņa acis dzirkstīja, balss tonis kļuva dobjāks, runas plūdums straujāks, un to visu papildināja nervozs muskuļu tiks, runātājam cenšoties neizrādīt dedzīgumu. Mutes kaktiņos zīmējās iejūsma, ap acīm jautās aizrautība, žoklis izstaroja enerģiju. Pārvērtība Viktoram šķita suģestējoša. Pats viņš prata atdarināt un iztēloties par savām lielāko daļu emociju, taču imitēšanas spējām ir savas robežas, un viņš apzinājās, ka nekad nespētu mēroties ar šādu... kvēli. Nebija vērts pat mēģināt. Viņš saglabāja mieru, klausījās, lūkojoties ar uzmanīgu, godbijīgu skatienu, lai nepamudinātu Eliju atnest ar roku, atkāpties.

Vismazāk par visu Viktors gribēja, lai draugs atkāptos. Bija vajadzīgi gandrīz divi draudzības gadi, lai šarmantais, saldais apvalks ieplaisātu un skatienam pamazām atklātos tas, kas tur allaž slēpies, — Viktors to zināja. Un nu, abiem laiskojuoties ap kafijas galdiņu, nokrautu ar zemas izšķirtspējas izdrukām no vietnēm, kuras no savu vecāku māju pagrabiem vadīja pieauguši vīrieši, radās iespaids, ka Eliots Kārdeils ir atradis Dievu. Vēl vairāk — it kā viņš būtu atradis Dievu un gribētu to paglabāt noslēpumā, taču nespētu — it kā gaisma starotu cauri ādai.

“Tātad,” Viktors novilka. “Pieņemsim, ka NeParastie tiešām pastāv. Un tu gribi izdibināt, kā.”

Elijs apveltīja sarunas biedru ar žilbinošu smaidu, kādu karsti vēlētos ikviens reliģiska kulta vadonis.

“Tāda doma man ir.”

V

IEPRIEKŠĒJĀ NAKTS

MERITAS KAPSĒTA

BŪKŠ.

Būkš.

Būkš.

“Cik ilgi tu sēdēji cietumā?” cenzdamās aizpildīt klusumu, apvaicājās Sindija. Rakšanas dunoņa un piedevām vēl Viktora izklaidīgā dunošana nekādi nelīdzēja klievēt nemieru.

“Pārāk ilgi,” attrauca Viktors.

Būkš.

Būkš.

No lāpstas turēšanas pirkstus pārņēma trulas sāpes. “Un tur tu iepazīnies ar Miču?”

Mičs jeb Mičels Tērners bija prāva auguma vīrs, kurš gaidīja abus viesnīcas numurā. Un ne jau tāpēc, ka viņam nepatīktu kapsētas, kā pats bija īpaši uzsvēris. Tā nu nav, bet kādam taču bija jāpaliek kopā ar Dolu, un piedevām taču bija jāpadara darbs. Daudz darba. Tam nebija nekāda sakara ar liķiem.

Atminēdamās milzi izmisīgi meklējam ieganstus, Sidnija pasmaidīja. Tas, ka Mičs, būdams aptuveni automašīnas lielumā — un droši vien pat spētu pacelt šo transportlīdzekli —, pārlietu jūtēlīgi uztvēra nāvi, radīja kripatiņu labāku iespaidu par viņu.

“Bijām ieslodzīti vienā kamerā,” viņš paskaidroja. “Cietumā ir daudz ļaunu cilvēku, Sida, un tikai dažī krietni ļaudis. Mičs ir viens no tādiem.”

Būkš.

Būkš.

“Un tu esi viens no sliktajiem?” Sidnija paineresējās. Viņas bālgani zilās acis nenovērsdamās vērās Viktorā. Viņa pat nebija pārliccināta, vai atbilde viņai patiesi ir no svara, taču laikam gribējās precizēt.

“Daži būtu tādās domās, jā,” viņš attrauca.

Būkš.

Meitene nenolaida skatienu. “Nedomāju, ka tu esi slikts cilvēks, Viktor.”

Viktors nepārstāja rakt. “Tas atkarīgs, kā uz to paraugās.”

Būkš.

“Runājot par cietumu. Vai tevi... Vai tevi izlaida?” viņa klusā balsī tincināja.

Būkš.

Viktors atstāja lāpstu iedurtu zemē un pacēla acis pret meiteni. Tad pasmaidīja — viņa jau bija ievērojusi, ka Viktors, gatavodamies melot, bieži atplaukst smaidā —, un noteica:

“Bez šaubām.”

VI

PIRMS NEDEĻAS

RAITONAS LABOŠANAS IESTĀDE

ATRAŠANĀS ieslodzījumā nebija tik būtiska, salīdzinot ar to, ko tā Viktoram sniedza. Proti, laiku.

Pieci gadi viennīcā dāvāja laiku pārdomām.

Četri gadi kopējā spārnā (pateicoties apcirptajam cietuma budžetam un pierādījumu trūkumam par jebkādam pazīmēm, ka Veils būtu nenormāls) dāvāja laika vingrinājumiem. Un četrsimt sešdesmit trīs ieslodzītos, kurus varēja izmantot vingrināšanās nolūkos.

Pēdējie septiņi mēneši bija devuši viņam laiku šo brīdi izplānot.

“Vai zināji,” ievaicājās Viktors, šķirstīdams cietuma bibliotēkā paņemto grāmatu par anatomiju (pats gan klusībā sprieda, ka ir pagalam negudri apgādāt cietumniekus ar smalkām zināšanām par svarīgāko orgānu atrašanās vietu, bet — ko lai dara?), “ka atņemot cilvēkam bailes no sāpēm, vienlaikus atņem arī bailes no nāves? Pašu acīs tad viņi top nemirstīgi. Skaidrs, ka tādi tie nav, bet — kā mēdz sacīt? Visi esam nemirstīgi, līdz tiek pierādīts pretējais?”

“Uz to pusi,” atrūca Mičs, kurš tobrīd bija nedaudz nevaļīgs.

Mičs bija Viktora kameras biedrs Raitonas federālajā labošanas iestādē. Viktoram viņš patika, daļēji tāpēc, ka Mičs nedeļa ne plika graša par cietumā valdošo politiku, un daļēji tāpēc, ka viņš bija gudrs. Cilvēkus parasti maldināja viņa milzīgie auguma apmēri, taču Viktors saskatīja kameras biedra dotumus un nekautrējās to izmantot. Piemēram, patlaban Mičs centās izraisīt īssavienojumu novērošanas videokamerā, likdams lietā košļājamās gumijas ietinamo papīriņu, cigareti un īsu vadiņu, ko Viktors bija sagādājis pirms trim dienām.

“Darīts,” pēc dažiem mirkļiem ieteicās Mičs, kamēr Viktors šķirstīja nodaļu par nervu sistēmu. Nolicis grāmatu malā, viņš izvingrināja pirkstus. Pa eju šurp soļoja sargs.

“Sākam?” Viktors jautāja, un gaiss iedūcās.

Mičs lēni aplūkoja kameru un pamāja. “Tu pirmais.”

VII

PIRMS DIVĀM DIENĀM

UZ CEĻA

LIETUS viļņiem šļācās pāri automašīnai. Vējstikla slotiņas nemaz nejau-dāja noslaucīt ūdens straumes, stumdīja tās turp un atpakaļ, taču ne Mičs, ne Viktors nedomāja sūkstīties. Galu galā mašīna bija zagta. Un zādzība acīmredzami bija izdevusies, jo gandrīz nedēļu abi netraucēti braukāja apkārt, kopš aizdzina to no atpūtas vietas stāvlaukuma dažu jūdžu attā-lumā no cietuma.

Aiz muguras palika zīme, kas vēstīja: “MERITA — 23 JŪDZES”

Mičs stūrēja, un Viktors vērās uz pasauli, kas lietusgāzē slīdēja garām. Viss norisinājās ātri. Pēc desmit cietuma kamerā pavadītajiem gadiem tagad dzīve šķita noritam strauji. Pirmās pāris dienas viņi bez-mērķīgi braukalēja apkārt — nepieciešamība pārvietoties atsvēra nepie-ciešamību pēc mērķa. Viktors nezināja, kurp dodas. Viņš vēl nebija izlē-mis, kur sākt meklējumus. Desmit gadi bija pietiekami ilgs laiks, lai izstrādātu bēgšanas plānu līdz pat sīkākajām detaļām. Stundas laikā viņš bija ticis pie jaunām drānām, dienas laikā viņš bija ticis pie naudas, tomēr bija pagājusi teju nedēļa, un Viktors joprojām nebija noskaidrojis, kur sākt Elija meklējumus.

Līdz šim rītam.

Degvielas uzpildes stacijā viņš paņēma *The National Mark*, nacio-nālo preses izdevumu, izklaidīgi pārlapoja, un pretī uzsmaidīja laime. Vismaz kāds bija smaidījis viņam pretī. Smaidīja vīrietis fotogrāfijā, kas bija iespiesta pa labi no raksta ar nosaukumu:

“CIVILISTU VARONIS IZGLĀBJ BANKU”.

Banka atradās Meritā, plašā metropolē, tieši pa vidu starp Raitonas dzeloņstieplēm apvītajiem mūriem un Loklendās kaltās dzelzs žogiem. Viņi ar Miču bija devušies turp vienīgi tālab, ka tas bija kaut kāds gala-mērķis. Pilsēta ar daudz iedzīvotājiem, kurus Viktors varēja noprotināt, pārliecināt, piespiest. Un pilsēta, kura jau tagad šķita daudzsološa, viņš nodomāja, paņemdams salocītās papīra lapas.

Viņš nopirka šo *The National Mark* eksemplāru, taču līdzī paņēma vienīgi vajadzīgo lappusi, teju godbijīgi iesludinādams to mapē. Sākums labs.

Aizvēris acis, Viktors atgāza galvu pret sēdekļa balstu, ļaudams Mičam stūrēt tālāk.

“Kur gan tu esi, Elij?” viņš prātoja.

“Kur tu esi, kur tu esi, kur tu esi, kur tu esi?”

Jautājums atbalsojās prātā. Desmit gadus viņš bija sev to uzdevis ik dienas. Daždien nevērīgi, citkārt ar tik skaudrām zināšanu alkām, ka uzmācās sāpes. Viņam patiesi *sāpēja*, un Viktoram tas nozīmēja daudz. Viņš ieslīga sēdekļī ar visu augumu, un pasaule traucās garām. Viņi nebrauca pa maģistrāli — lielākā daļa izbēgušo ieslodzīto zināja, ka tas nav prātīgi —, taču ātruma ierobežojums uz šī divjoslu lielceļa bija vairāk nekā apmierinošs. Jebkas bija labāk par sēdēšanu uz vietas.

Pēc neilga laika automašīnas ritenis trāpīja seklā bedrē, auto sašūpojās, un Viktors uztrūkās no sapņainajām pārdomām. Viņš samiedza acis un pagriezta galvu, uzlūkodams koku rindu, kas zibēja garām. Viktors nolaida loga stiklu līdz pusei, lai izbaudītu ātrumu, un neņēma vērā Miča iebildumus par lielajām lāsēm, kas šļacās salonā. Viņam bija vienaldzīgs gan lietusūdens, gan sēdekļi. Viņam vajadzēja just. Krēsloja, un beidzamās dienasgaismas atspīdumā Viktors pamanīja gar ceļmalu soļojam nelielu stāvu. Nodūrusi galvu un rokām aptvērusi plecus, sikaļa smagiem soļiem vilkās pa lielceļa šauro malu. Automobilis patraucās garām, un tikai tad Viktors sarauca pieri un ierunājās.

“Mič, brauc atpakaļ.”

“Kālab gan?”

Viktors pievērsās milzim, kas sēdēja pie stūres. “Neliec man to atkārtot.”

Mičs nelika. Viņš ieslēdza atpakaļgaitas pārnesumu, un riepas nospolēja uz slapjā asfalta. Braucot atpakaļgaitā, viņi patraucās gājējam garām. Mičs ieslēdza priekšgaitu un lēni piebrauca pie apveida ceļmalā. Viktors atvēra logu līdz galam vaļā, un lāses šļācās salonā.

“Vai viss kārtībā?” viņš ieprasījās, pārkliedzot lietus plikšķēšanu.

Uzrunātais neatbildēja. Viktors juta maņām piespiežamies dzalkstīgu dūkoņu. Sāpes. Tās nebija viņa sāpes.

“Apturi mašīnu!” viņš pavēlēja, un šoreiz Mičs strauji — pat pārāk strauji — nobremzēja. Viktors izkāpa, aizvilka mēteļa rāvējslēdzēju līdz pat kaklam un sāka soļot līdzās nepazīstamajam. Viņš par to bija krietnas divas galvastiesas garāks.

“Tu esi savainots,” vīrietis bilda izmirkušo drānu sainītim. Par to neliecināja ne tas, ka gājējs bija sakrustojis rokas pāri krūtīm, ne tumšais plankums uz vienas piedurknes — tumšāks pat par lietus atstātajiem raibumiem —, nedz arī tas, ka stāvs atrāvās kā dzelts, kad viņš pastiepa roku. Viktors saoda sāpes, gluži kā vilks saož asinis. Uz to viņam bija nags.

“Apstājies!” Viktors lika, un šoreiz gājēja soļi palēnām aprima. Visapkārt vienmērīgi krita saltas lietus lāses. “Kāp mašīnā!”

Tajā brīdī stāvs pacēla galvu, un mēteļa salijusi kapuce atslīga uz šaurajiem pleciņiem. Jauniņajā sejā negantu skatienu raidīja ūdenszilās acis, ko ieskāva izsmērēta melna tuša. Viktors labi pazina sāpes, un viņu nevarēja apmānīt izaicinošais skatiens un sasprindzinātais žoklis, ap kuru savijās pielipušas miklu gaišu matu cirtas. Viņai diezin vai bija vairāk pār divpadsmit gadiem — augstākais, trīspadsmit.

“Nāc nu!” viņš neatlaidīgi norādīja uz automašīnu, kas bija apstājusies blakus.

Meitene tikai stingi vērās viņā.

“Kas gan slikts ar tevi var atgadīties?” vīrietis noteica. “Tas nebūs ļaunāk nekā tas, ko jau esi piedzīvojusi.”

Viņa tik un tā neizrādīja vēlmi kāpt transportlīdzeklī, tālab Viktors nopūtās un norādīja uz meitenes augšdelmu.

“Ļauj apskatīt.” Viņš pastiepa roku un ļāva pirkstu galiem pārslīdēt mēteļa audumam. Ap viņa plaukstu, kā allaž, nosprakstēja gaiss, un meitenei paspruka tik tikko dzirdama atvieglojuma nopūta. Viņa pabēzēja piedurkni.

“Ei, nedari tā!” Viktors brīdināja, atgrūzdams viņas roku no brūces. “Es neesmu to izdziedējis.”

Meitenes skatiens lēkāja turp un atpakaļ starp viņa roku un piedurkni.

“Esmu nosalusi,” viņa ieminējās.

“Esmu Viktors,” viņš atsaucās, un nepazīstamās sejā pazibēja īss, pārguris smaidiņš. “Ko tu teiktu, ja mēs patvertos no lietus?”